

Naslov: Vpliv koronavirusne bolezni (COVID-19) na pravosodno sodelovanje v kazenskih zadevah – analiza Eurojustove obravnave primerov

Datum: 14. april 2021

URL:

<https://www.eurojust.europa.eu/impact-covid-19-judicial-cooperation-criminal-matters>

Eurojustova obravnava primerov je od začetka pandemije koronavirusne bolezni (COVID-19) pokazala, da se strokovnjaki v državah članicah spopadajo z različnimi težavami pri obravnavanju primerov, ki vključujejo pravosodno sodelovanje v kazenskih zadevah. Te težave so bile posledica ukrepov, ki so jih države članice izvajale v boju proti širjenju te bolezni, in so vplivale na vse instrumente, ki se običajno uporabljajo na področju pravosodnega sodelovanja. Poleg tega so družbene spremembe brez primere, ki jih je sprožila pandemija, ustvarile nove priložnosti za organizirane kriminalne združbe, da pridobijo nezakonite dobičke.

Namen tega poročila je opredeliti posebne težave pri izvajanju najpogosteje uporabljenih instrumentov pravosodnega sodelovanja, ki so se pojavile kot posledica pandemije. V poročilu so opredeljena najpogostejša kazniva dejanja, neposredno povezana s pandemijo. Vključuje tudi opis vloge Eurojusta v zvezi s temi vprašanji in povzetke dobrih praks. To znanje bo koristilo strokovnim delavcem in oblikovalcem politik v primeru ponovnega sprejetja izrednih ukrepov.

To poročilo dopolnjuje skupno zbirko Eurojusta in Evropske pravosodne mreže o vplivu bolezni COVID-19 na pravosodno sodelovanje v kazenskih zadevah ⁽¹⁾. Čeprav se ta zbirka osredotoča na ukrepe, ki so jih države članice sprejele za boj proti širjenju virusa, in njihov vpliv na pravosodno sodelovanje na splošno, poročilo temelji na analizi posameznih primerov, evidentiranih pri Eurojustu v obdobju od aprila 2020 do 30. junija 2020.

Glavne ugotovitve, ki izhajajo iz te analize, je mogoče povzeti na naslednji način.

1. Mehanizem evropskega naloga za prijetje je še naprej deloval, čeprav so ukrepi v zvezi s pandemijo, kot sta zaprtje meja in obvezna karantena, ter pomanjkanje policijskega osebja znatno vplivali na končno fazo postopkov v zvezi z evropskim nalogom za prijetje, tj. fizično predajo zahtevane osebe. Če je bilo treba predajo odložiti, so se uporabila ustrezna pravna pravila iz člena 23 okvirnega sklepa o evropskem nalogu za prijetje ⁽²⁾. Izvršitveni organi so Eurojust večkrat kot običajno zaprosili za pomoč pri svojih zahtevah za dodatne informacije (v skladu s členom 15(2) okvirnega sklepa o evropskem nalogu za prijetje). Posredovanje ustreznih zaprosil (v skladu s členom 23 in členom 15(2)) prek Eurojusta je strokovnjakom omogočilo, da so pravočasno prejeli odgovore in nadaljevali

⁽¹⁾ Dokument Sveta WK 587/2021; povzetek je na voljo na spletnem naslovu (<https://www.eurojust.europa.eu/sites/default/files/2021-02/st06178.en21.pdf>).

⁽²⁾ Okvirni sklep Sveta z dne 13. junija 2002 o evropskem nalogu za prijetje in postopkih predaje med državami članicami (2002/584/PNZ).

postopke v zvezi z evropskim nalogom za prijetje. Zlasti v zvezi z uporabo člena 23 je zgodnja vključitev Eurojusta omogočila hiter dogovor o novem datumu predaje.

2. Države članice so še naprej izvrševale instrumente, povezane z izmenjavo dokazov, in izvajale preiskovalne ukrepe. Vendar so organi v nekaterih primerih zaprosila obravnavali prednostno ter jih izvršili le v izjemnih primerih in v primerih hudih kaznivih dejanj. To je povzročilo zamude pri izvrševanju evropskih preiskovalnih nalogov in zaprosil za medsebojno pravno pomoč, zlasti v primerih, ko je bila potrebna fizična navzočnost osebe (zaslišanje prič ali osumljencev).
3. Na začetku epidemije so strokovnjaki pogosto zaprosili Eurojust za posredovanje evropskega preiskovalnega naloga⁽³⁾, medsebojno pravno pomoč in/ali sklep o zasegu⁽⁴⁾. Posredovanje teh zaprosil prek Eurojusta je veljalo za zanesljivo metodo, ki je omogočila takojšnje povratne informacije o vročitvi in morebitne poznejše informacije o izvršitvi. Takšno povečanje števila zaprosil, predloženih prek Eurojusta, je delno posledica ukinitve standardnih poštnih in kurirskih storitev v državah članicah.
4. Razmere zahtevajo vzpostavitev enotne elektronske platforme za izmenjavo najpogosteje uporabljenih orodij pravosodnega sodelovanja, ki ne bo odvisna od posredovanja tiskanih kopij. To je povezano s pripravami na uvedbo digitalnega sistema za izmenjavo e-dokazov (eEDES) v okviru projekta digitalizacije kazenskega pravosodja, ki ga je začela Evropska komisija.
5. Na dejavnosti skupnih preiskovalnih skupin so močno vplivale omejitve potovanj. V številnih primerih so bili načrtovani dnevi skupnega ukrepanja preloženi. Pogajanja o novih skupnih preiskovalnih skupinah so bila odložena, skupne preiskovalne skupine pa so bile oblikovane pozneje. Glede na nenadne spremembe okoliščin za sodelovanje skupnih preiskovalnih skupin je Eurojust spremenil svoj program financiranja skupnih preiskovalnih skupin in članom teh skupin zagotovil varno komunikacijsko platformo za organizacijo sej prek spleta.
6. Pandemija je pomenila priložnost za organizirane kriminalne združbe, ki so izkoristile povpraševanje po določenih izdelkih, povezanih z novimi higienskimi pravili, in zagrešile goljufije v zvezi z državnimi subvencijami.
7. Eurojust je kljub omejitvam, ki so veljale med pandemijo, v celoti deloval, pri čemer dejavno zagotavlja svoje standardne storitve strokovnim delavcem po vsej EU.

To poročilo vsebuje podrobno razlago teh sklepov, vključno s posebnimi primeri v zvezi s primeri Eurojusta in dobrimi praksami za strokovne delavce.

⁽³⁾ V skladu z Direktivo 2014/41/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 3. aprila 2014 o evropskem preiskovalnem nalogu v kazenskih zadevah.

⁽⁴⁾ Uporabljeni instrument je bil Okvirni sklep Sveta 2003/577/PNZ z dne 22. julija 2003 o izvrševanju sklepov o zasegu premoženja ali dokazov v Evropski uniji.